

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Lliurament de la medalla de la
Universitat de València a Agustín
Escardino Benlloch

Discurs del Sr. Rector Francisco Tomás Vert

València, 27 de febrer de 2003

ACTE DE LLIURAMENT DE LA MEDALLA DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA AL DR. AGUSTÍN ESCARDINO BENLLOCH

Magnífic i Excel·lentíssim Sr. Rector de la Universitat Jaume I de Castelló
Il·lustríssim Sr. Director General d'Ensenyaments Universitaris
Professors Agustí Escardino Benlloch i Vicente López Merino
Professors Carles Solà Ferrando i José María López Piñero
Membres del Claustre de la Universitat de València
Senyores i Senyors
Amigues i amics.

El solemne acte que ens reuneix avui, és per a expressar el reconeixement de la Universitat de València mitjançant l'atorgament de la seua medalla a dos professors que durant molt de temps han exercit el seu magisteri a la nostra Universitat, i que ara per raons ben diferents, la que imposa el transcórrer normal del temps en un cas, i el trasllat a una nova destinació en un altre, han perdut la seua vinculació administrativa amb la institució. I és convenient que faça èmfasi en el qualificatiu d'administratiu: el seu treball, els seus coneixements, els seus deixebles, la seua escola en resum, continuen amb nosaltres.

Perquè em permetreu que entre tots els mèrits que han estats expressats amb tant d'afecte en les *laudatio* que els seus deixebles, Carles Solà i José María López Piñero, ens han fet dels Professors Escardino i López Merino, i als quals faré una breu referència més endavant, destaque el que considere el més important i que es dona amb la mateixa rellevància en tots dos guardonats: el mestratge. Agustí Escardino i Vicente López Merino han estat uns grans investigadors, cadascun en la seua especialitat: l'Enginyeria Química i la Tecnologia Ceràmica en el primer i la Cardiologia en el cas del segon. Tot amb tot, crec que per damunt del conjunt la seua aportació científica, roman la voluntat de transmetre el seus coneixements, els seus progressos en la ciència, i també la importància d'aplicar aquests coneixements a la millora de les condicions de vida i de la salut dels éssers humans i al progrés de la nostra societat, als seus deixebles. Poques persones com els nostres guardonats han sabut integrar l'essència del professor universitari, investigador i mestre alhora, amb la intensitat que ells ho han fet. Els seus deixebles es reconeixen com a membres de les seues escoles no sols a la Universitat de València, sinó també en altres universitats del nostre país.

Agustí Escardino i Vicente López Merino finalitzen els seus estudis en la dècada dels cinquanta i tot seguit s'integren en una Universitat on la pràctica inexistència de mitjans de treball i la precarietat de la situació professional dels universitaris eren endèmiques al sí de la Universitat espanyola i de la nostra en particular. Totes aquestes mancances però, van ser considerar-les pels nostres guardonats com un repte al qual van fer front amb el seu esforç i treball, amb imaginació i per damunt de tot amb la il·lusió per dedicar-se a la nostra Universitat.

De la mà del Dr. Enrique Costa Novella, Agustí Escardino s'incorporà a la Càtedra de Química Tècnica de la Universitat de València, on descobrí el gust per la investigació i per ensenyar i fer-ho bé. El trasllat a Madrid de Don Enrique, com tots els enginyers químics afectuosament el coneixien, deixà en mans d'Agustí Escardino tota la responsabilitat de la càtedra, que aviat accedí al càrrec de Catedràtic. El que ha estat la seua trajectòria acadèmica i científica des d'aleshores ha estat exposat pel Doctor Carles Solà i no em repetiré. Però haureu de deixar-me que torne gairebé quaranta anys enrere quan l'estudiant que jo era aleshores va trobar-se amb un catedràtic molt jove que realitzava un enorme esforç per apropar-nos a l'aplicació dels nostres coneixements a la resolució dels problemes pràctics d'un món industrial que ens esperava. Per damunt de la simpatia o la manca de simpatia amb què els estudiants miraven la seua disciplina, Agustí Escardino fou un professor, un mestre, que va deixar una profunda petjada en els seus estudiants que sempre el recordaran. Molts d'ells n'esdevingueren deixebles, després professors i en la majoria dels casos amics.

La trajectòria universitària d'Agustí Escardino va més enllà de la seua esplèndida realitat com a docent i investigador. La Universitat dels anys cinquanta a la qual va ingressar, era molt diferent a la d'avui dia. D'entrada era l'única Universitat del nostre País, quan avui compta amb cinc universitats públiques a més d'una privada. Els mitjans materials de que avui disposem són incomparablement superiors als d'aleshores. Solem tenir la temptació de considerar que la situació actual sempre ha existit amb poques variacions i ens oblidem de l'esforç i la dedicació de les persones que contribuïren a fer-ho possible. No faré esment de tots els càrrecs acadèmics que Agustí Escardino ha tingut; ja ho ha fet el Doctor Solà. Recordaré, però, que fou el primer vicerector d'investigació que va tenir la nostra Universitat sota el rectorat del professor Joaquim Colomer; va impartir docència en els inicis de la Universitat Politècnica, fins i tot quan encara era Institut Politècnic; a més la seua gestió al front del Col·legi Universitari de Castelló indubtablement va obrir el camí de la Universitat Jaume I, a la qual avui pertany. Agustí representa, en certa manera, l'esperit de la nostra institució i dels nostres universitaris, que han participat amb intensitat en l'establiment de les noves universitats valencianes, transmetent la tradició, l'esperit i els coneixements d'una institució, com la nostra, cinc segles centenària.

No puc oblidar ara i ací l'important paper d'Agustí Escardino i dels seus deixebles en el desenvolupament d'un sector important de l'economia valenciana, la indústria ceràmica. Diria que molts anys abans que es posés de moda el trinomi Investigació - Desenvolupament - Innovació, Agustí Escardino es va adonar que la Química i la Tecnologia Química eren la clau necessària per a convertir un sector com el ceràmic, arrelat en una tradició majoritàriament artesanal, en un sector industrial d'avantguarda i capdavanter de l'economia del nostre País. Amb aquesta idea, el primitiu Institut de Química Tècnica constituït a la Facultat de Química de la nostra Universitat, ben aviat va donar pas a l'Institut Inter facultatiu de Tecnologia Ceràmica amb el Col·legi Universitari de Castelló, que avui és l'Institut de Tecnologia Ceràmica de la Universitat Jaume I, sempre sota la direcció d'Agustí Escardino. El seu treball i les seues aportacions són la millor mostra que la Universitat és una institució que sap fer front als reptes que la societat li presenta. Cal felicitar-se pel reconeixement social al treball d'Escardino, mitjançant els nombrosos guardons que ha rebut i rep en l'actualitat.

La personalitat de Vicente López Merino sempre anirà lligada a la Cardiologia valenciana. El fet de ser el primer catedràtic de la matèria en la nostra Universitat n'és una mostra. La seua integració en la clínica hospitalària del Professor Beltran Báguena és fins i tot anterior a la seua vinculació acadèmica, com ens ha recordat el Professor López Piñero en la seua *laudatio*. En Vicente López Merino es donen amb plenitud les tres vessants sobre les quals es desenvolupa l'activitat del professor universitari de Medicina: l'ensenyament, la investigació i la pràctica clínica. Un ensenyament, en el cas de Vicente López Merino, on sempre han anat lligats els aspectes estrictament clínics amb els fonamentadors, els quals arriben fins i tot a fer esment dels principis físics i químics que ordenen els processos fisiològics. Una investigació que, dirigida prioritàriament a la cardiologia i a l'aparell respiratori, ha tingut també resultats d'importància en altres especialitats. Les seues línies centrals de recerca han estat relacionades amb el cor, qui sap si per estudiar aquest òrgan on els éssers humans dipositem tants dels aspectes essencials de la nostra vida afectiva junt amb la màquina que ens manté en aquesta vida. Ha fet una sèrie molt àmplia de contribucions experimentals, clíniques i epidemiològiques, entre les quals hauríem de destacar les fonocardiogràfiques i sobretot l'electrofisiologia cardíaca amb tota la seua problemàtica i els diferents aspectes i implicacions.

La pràctica clínica, que en el cas de Vicente López Merino s'inicia en les sales hospitalàries on treballa abans de començar la seua vida acadèmica, ha estat també una activitat important en la seua vida. Podem dir que amb Vicente López Merino, com en el cas d'Agustí Escardino, ens trobem amb una persona que considera que el coneixement ha d'aplicar-se, i en aquest cas aplicar-se per a millorar la salut i la qualitat de la vida de les persones, una persona que creu que cal incrementar els coneixements, descobrir-ne de nous i aplicar-los als malalts. I tot això es tradueix en una confiança absoluta dels seus pacients, i també converteix al Dr. López Merino en un referent per a un col·lectiu de metges cada vegada més ample.

I totes aquestes tres vessants de la seua activitat es transmeten als seus deixebles que en nombre molt important realitzen tesis doctorals i s'integren en línies d'investigació i en l'assistència clínica, sota el seu magisteri. D'altra banda, el reconeixement de la seua tasca es fa palès per la seua pertinença a nombroses societats mèdiques i científiques, i pels nombrosos guardons que ha rebut, i dels que ens ha fet esment el Dr. López Piñero en la seua *laudatio*.

No voldria finalitzar aquesta breu revisió dels mèrits dels dos guardonats sense fer esment a la seua qualitat humana. Carles Solà ens ha parlat del caràcter d'Agustí Escardino, de la seua tolerància, de la comprensió i de l'acceptació dels deixebles per les seues capacitats sense cap reserva mental envers les seues ideologies. Ens ha parlat de la seua vinculació als moviments de reforma de la Universitat d'aleshores sense cap protagonisme. José Maria López Piñero, en certa mesura ens ha repetit molts d'aquests qualificatius de Vicente López Merino i ha destacat la seua modèstia. Els que els coneixem des de fa tant de temps sabem que aquestes expressions no són no més fruit de l'expressió del sentiment dels autors de les *laudatio* sinó que expressen aspectes essencials de la personalitat dels nostres guardonats.

Agustí Escardino i Vicente López Merino són i han estat sempre, investigadors que han realitzat la seua tasca en la Universitat. En certa mesura han estat impulsors d'un

moviment, amplificat en el temps per tants d'altres, que avui ha aconseguit que en el món universitari es produisca més del 70 per cent de la producció científica espanyola, i que han situat la Universitat de València entre les quatre primeres de l'Estat. Les seues aportacions, el seu esperit, el seu magisteri ens esperonen en la reivindicació permanent davant de la societat i les administracions del paper de la Universitat, de la Universitat de València, en la investigació, i no sols en la investigació bàsica, sinó també en la investigació aplicada en tota la seua dimensió per al progrés i el creixement del nostre país.

Hem de mirar les trajectòries d'Agustí Escardino i Vicente López Merino des d'una perspectiva que s'orienta sempre en positiu. Ambdós han contribuït i contribueixen al creixement de la nostra societat. El primer està compromès amb el progrés del nostre país mitjançant l'ús racional del coneixement i la tecnologia; el segon ha invertit la seua vida en un esforç permanent per la vida i la salut dels ciutadans. El seu exemple ens serveix ara també per a treballar per un món on la vida dels éssers humans, el seu benestar i els seus drets siguen les línies conductores de l'acció política, on la pau i la llibertat pera tots, siguen els objectius a aconseguir. Tot això ens mou a nosaltres, els membres de la Universitat de València, a rebutjar la guerra, qualsevol tipus de guerra, en la resolució dels conflictes, com el que ara ens diuen que hi ha.

Dr. Escardino, Dr. López Merino, en atorgar-vos la seua Medalla, la Universitat de València reconeix els vostres mèrits, per la qual cosa us honora i alhora s'honora ella mateixa. Però, a més a més, aquesta medalla haurà de recordar-vos per sempre que, amb independència de les circumstàncies més diverses que us afecten, aquesta serà sempre la vostra casa, la Universitat on vau estudiar on vau exercir el vostre magisteri, i on sempre tindreu el reconeixement i l'afecte dels vostres deixebles, companys i amics.

Moltes gràcies.